

Erfgoededucatie 2023/2024

primair onderwijs

Trek erop uit!

Inhoudsopgave

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45	4	Stoomgemaal Halfweg	13
Fort van Hoofddorp	5	Kunstfort bij Vijfhuizen	14
Cruquius Museum	6	Praktische informatie	18
Buiten de gebaande paden	8	Bezoekadressen en contactgegevens	19
Historisch Museum	12		

Voorwoord

Beste directeuren, cultuurcoördinatoren en leerkrachten,

Voor je ligt de brochure van het Platform Erfgoededucatie Haarlemmermeer. Dat is een samenwerking tussen de verschillende erfgoedinstellingen binnen Haarlemmermeer die gefaciliteerd wordt door C.

Werelderfgoed

Wist je dat we werelderfgoed hebben in Haarlemmermeer? Je fietst, rijdt of wandelt hier dagelijks doorheen! Daarom nodigen we je van harte uit om kennis te komen maken met onze erfgoedinstellingen en met de mensen die deze historie levend houden. Voor wie ons al langer kent: trakteer ook jouw nieuwe groep leerlingen op zo'n rijk bezoek. Het spettert en bruist en brengt je leerlingen naar spannende plekken, vlak bij hun eigen school of een stukje verderop in de polder. De forten, gemalen en musea bieden een gevarieerd en uitgebreid aanbod.

Erfgoedkaart

In 2022 hebben we illustrator Geert Gratama gevraagd om alle erfgoedinstellingen van Haarlemmermeer op papier te vereeuwigen. Door ze in het landschap te plaatsen kun je in één oogopslag zien dat erfgoed overal is. Het nodigt je uit om meer te ontdekken en verder te kijken. Leerlingen kunnen met de kaart op pad én op onderzoek uitgaan. Er is zelfs een kleurplaat van gemaakt.

Levende geschiedenis

Erfgoed maakt de geschiedenis levend. Het laat je zien waar we vandaan komen en wie we nu zijn. Alleen al de vraag waarom iets erfgoed is of niet prikkelt, zet aan om na te denken over de eigen culturele identiteit en over wat ons verbindt. Geschiedenis komt tot leven in het CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45 en het Historisch Museum. Bij Fort van Hoofddorp kunnen de leerlingen de Stelling van Amsterdam van dichtbij meemaken. Ze kunnen zelf het podium pakken in het openluchttheater met de Geniedijk als coulisse en zo ervaren hoe erfgoed altijd aanwezig is in ons leven.

Wij wensen je veel inspiratie toe bij het samenstellen van prachtige erfgoedbelevissen voor je leerlingen.

Platform Erfgoededucatie en team C. Educatie

Lokale verhalen en de rol van techniek

De verhalen van Haarlemmermeer zijn onlosmakelijk verbonden met innovatie en technisch vernuft. Je staat er misschien niet zo vaak bij stil hoe het leefgebied Haarlemmermeer tot stand is gekomen. Maar Stoomgemaal Halfweg heeft het oudste en grootste nog werkende schepstoomgemaal ter wereld. Bij het Cruquius Museum zijn het inpolderen van de Waterwolf en de ontwikkeling van stoomtechniek zichtbaar gemaakt. Het Nederlands Transport Museum staat klaar om je leerlingen te laten zien hoe we ons door de eeuwen heen bewogen hebben.

Kunst op locatie

Kunstfort bij Vijfhuizen balanceert met haar locatie en tentoonstellingen op het snijvlak van kunst, landschap en geschiedenis. Het is een spannende plek tussen verleden en toekomst waar ruimte, tijd en beeld voortdurend in elkaar grijpen. Iedere inwoner van Haarlemmermeer zou daar op zijn minst één dag moeten hebben doorgebracht.

Buiten de gebaande paden

Ben je op zoek naar een erfgoedprogramma dat aansluit op de wensen en mogelijkheden van jouw school? Neem dan gerust contact met ons op. In overleg bepalen we hoe het programma eruit gaat zien.

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

Leren niet te vergeten en niet vergeten te leren

In Aalsmeerderbrug, in een fort van de Stelling van Amsterdam, vind je een bijzondere verzamelplek van objecten en documenten uit de Tweede Wereldoorlog. Hier zie je het resultaat van ruim 30 jaar onderzoek naar verschillende oorlogsthema's in en rond Haarlemmermeer. Bijvoorbeeld wrakdelen van vliegtuigen, maquettes van onderduikboerderijen en verhalen van missies. Een unieke collectie!

- 7/8
- In overleg
- 1 les
- 180 min
- CRASH museum
- € 200,00 per groep

Bezoek CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

We beginnen met een korte introductie over de Tweede Wereldoorlog en het museum. Daarna bezoeken de leerlingen in groepjes en onder begeleiding van rondleiders de verschillende, thematisch ingerichte zalen. De rondleiding sluiten we af in de Spitfire Hal. Weer op school weten je leerlingen een stuk meer over de Meidagen 1940, de luchtoorlog, verzet en onderduiken en radiocommunicatie.

Fort van Hoofddorp

Het Fort is van ons allemaal!

Fort van Hoofddorp is uniek vanwege de twee verdiepingen, 8000m2 buitenterrein, ondergrondse gangen en nissen. Dat moeten de kinderen een keer gezien hebben! De locatie leert je meer over de geschiedenis, maar wist je dat er ook een openluchttheater en expositieruimte is? Fort van Hoofddorp werkt nauw samen met Theater in School om de culturele activiteiten in het fort mogelijk te maken.

- 5/6/7/8
- In overleg
- 1 les
- 90 min
- Fort van Hoofddorp
- € 200,00 per klas

Educatieve games

Ontdek het forteiland met het educatieve spel Verdedig & Val aan. Daarbij heeft een team als taak de vlag van Fort van Hoofddorp te beschermen. Maar het andere team moet deze vlag juist roven. Welk team werkt goed samen en wint? Of speel Expeditie Fort Island. Dit superstoere estafettespel laat zien met welke tactiek en vaardigheid je het andere team te slim af kunt zijn.

- 1/2/3/4/5/6/7/8
- In overleg
- 1 les
- 45 min
- Fort van Hoofddorp
- € 450,00
(voor 2 klassen)

Openluchttheater – Daydreamer

Breng je eigen dagdroom tot leven op ons interactieve podium in de coulisse van de Geniedijk. In Daydreamer zetten de leerlingen samen met acteur Steef Hupkes de deur van de fantasie wagenwijd open. Muziek is de bron: van klassiek tot jazz en wereldmuziek. Kies je eigen thema, ga voor maatwerk of organiseer een eindpresentatie voor publiek.

- 1/2/3/4/5/6/7/8
- In overleg
- 1 les
- In overleg
- Fort van Hoofddorp
- Vanaf € 1250,00
per voorstelling

Openluchttheater – meespeelvoorstelling

In deze meespeelvoorstelling is geen opdracht te gek en geen vraag te veel. Samen met de leerlingen laten de acteurs van The Big Mo met improvisatietheater een verhaal ontstaan. Dit verhaal is gebaseerd op de fantasiewereld van de kinderen en kan overal over gaan: sprookjes, op vakantie, feest vieren of verhuizen. Of de school draagt een thema aan. Kinderen spelen zelf ook mee in deze spannende avonturen.

- 1/2/3/4/5/6/7/8
- In overleg
- 1 les
- 60 min
- Fort van Hoofddorp
- € 175,00 per klas

De troubadour

Bezoek het fort met een troubadour. Deze middeleeuwse kunstenaar van Zangschool Hoofddorp neemt jullie mee door de gangen van het fort, langs de Wilde Tuin en door de hefschietkoepels. Je leert het 'Fort van Hoofddorp-lied' en ontdekt de bijzondere plekken van het fort. Laat je leerlingen ervaren hoe leuk het is om samen te zingen. En hoe anders het klinkt als je binnen zingt, of buiten.

Cruquius Museum

Het lef van de Koning en de strijd tegen het water.

Gemaal De Cruquius pompte 170 jaar geleden het grote Haarlemmermeer leeg. Deze droogmaking met de grootste stoommachine ter wereld is de start van de industriële revolutie in Nederland. Het museum vertelt over de strijd tegen het water en toont de indrukwekkende stoommachines die zijn uitgevonden.

Het museum heeft verschillende educatieve programma's rond waterbeheer, geschiedenis en techniek.

5/6/7/8

In overleg

1 les

60 min

Cruquius Museum

€ 7,50 per leerling

Het verhaal van De Cruquius

De leerlingen maken kennis met Koning Willem I die besloot dat het Haarlemmermeer droog moest. Ze leren tijdens de rondleiding over de geschiedenis van het meer en het stoomgemaal De Cruquius. De demonstratie van de grote machine is een hoogtepunt. En wie was toch de Waterwolf? De rondleiding kan dieper ingaan op geschiedenis, waterbeheer of techniek. Geef gerust je voorkeur aan bij de aanvraag.

5/6/7/8

In overleg

1 les

90 min

Cruquius Museum

€ 10,00 per leerling

Het Stoomlab

In het ketelhuis van De Cruquius, vol met stoommachines en technische snuffjes, schuiven leerlingen aan bij het Stoomlab. Daar experimenteren ze met modelstoommachines die verschillende werktuigjes aandrijven. Spelenderwijs krijgen ze inzicht in de basisprincipes van stoom en stoommachines. Tijdens de rondleiding leren ze van alles over gemaal De Cruquius en zijn machtige stoommachine.

5/6/7/8

In overleg

1 les

60 min

Cruquius Museum

€ 10,00 per leerling

Sabotage op de Cruquius

Deze theatrale rondleiding neemt de leerlingen mee terug naar het jaar 1851. De heer Nicolaus Cruquius en drie andere historische personages proberen het raadsel van de afgebroken balansarm op te lossen. Een leerzaam, spannend en humoristisch stuk met museumgemaal De Cruquius als decor.

5/6/7/8

In overleg

2 lessen

90 min

School en Cruquius Museum

€ 8,00 per leerling

Van rattenvanger tot dijkgraaf

Wie zijn er onmisbaar om de polder droog te houden? Op school specialiseren leerlingen zich in een van de acht historische beroepen. Wist je dat rattenvangers niet alleen in sprookjes bestaan? En wat doet een dijkgraaf precies? In het museum leidt meneer Cruquius de leerlingen rond en presenteren ze hun beroep aan elkaar. De voorbereidende les op school en de verkleedkist zijn hierbij erg belangrijk.

3/4/5/6/7/8

In overleg

1 les

60 min

Cruquius Museum

€ 8,50 per leerling

Speuren in de Cruquius

Voor groep 3/4 is er een fotospeurtocht waarmee leerlingen op ontdekking gaan in het museum. Schatten, rekenen, zoeken, van alles komt aan bod in de speurtochten voor groep 5/6 en groep 7/8. Zijn alle antwoorden goed? Kraak dan de code van de schatkist voor een verrassing. Een museum-medewerker is aanwezig om informatie te geven over het museum en de grote machine in beweging te brengen.

5/6/7/8

In overleg

1 les

60 tot 120 min

School

€ 50,00 per periode

van ma t/m vr

(verlenging:

€ 25,00 per periode)

Nederland onder water

Met de 3D waterkaart zien leerlingen de gevolgen van de zeespiegelstijging voor Nederland. Ze bedenken welke maatregelen nodig zijn om Nederland veilig te houden. Met het spel 'Wat neem JJJ mee?' kunnen ze kijken of ze slimme keuzes maken bij een overstroming. Wat neem je mee als je een veilige plek opzoekt? Bij dit programma zit een handleiding voor de leerkracht en een snel stappenplan. De leerkracht geeft deze les zelf.

7/8

In overleg

1 les

90 min

School

In overleg

Op virtuele watertour door Haarlemmermeer

Met een echte VR-bril gaan leerlingen op tour met meneer Cruquius en zijn huishoudster Johanna. Hij neemt ze mee door gemaal De Cruquius en langs plekken in de polder die het waterverhaal vertellen. Per punt kun je 380° rondkijken. De virtuele tour zit vol filmpjes, foto's, kaarten en archiefmateriaal. Ieder punt bevat een meerkeuzevraag om de kennis van de leerling te toetsen. De leerkracht geeft deze les zelf.

Buiten de gebaande paden

Erfgoed bekijken, beleven en verbeelden

Wist je dat we werelderfgoed hebben in Haarlemmermeer? Je fietst, rijdt of wandelt hier dagelijks doorheen! Kom kennismaken met de verschillende erfgoedinstellingen in ons landschap. Met cross-overs en maatwerk gaan we buiten de gebaande paden. Op een interactieve manier openen we de ogen van leerlingen. Zo worden ze zich bewust van al het erfgoed in hun omgeving en leren ze daarvan genieten.

- 6/7/8
- In overleg
- 1 of 2 lessen
- 120 min
- School en Geniedijk
- € 200,00 (1 les),
€ 350,00 (2 lessen)

Kijk op de dijk – landschap

De leerlingen gaan met een docent van het Podium voor Architectuur naar een speciaal monument: de Geniedijk met de forten. Waarom ligt die dijk hier eigenlijk? Waarom is hij zo vaak onderbroken? Wat vertelt het landschap rondom de dijk ons? Geïnspireerd door wat ze hebben gezien, gaan ze creatief aan de slag. Ze maken een foto, tekening, vlog, schilderij, monumentenkaart of ruimtelijk ontwerp met persoonlijk verhaal.

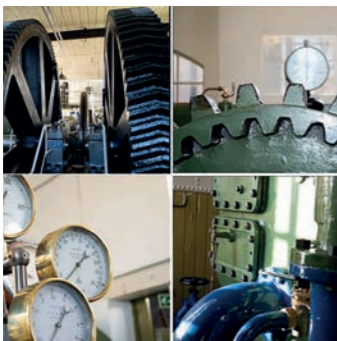
- 6/7/8
- In overleg
- 2 lessen
- 75 min
- School en erfgoedinstelling naar keuze
- € 355,00 per klas

Kijk om je heen – gebouw en mechaniek

Ontwikkel maximaal historisch besef door het grote geheel te bekijken en in te zoomen op de details. Fotograaf Marisa Beretta geeft de leerlingen op school een introductieles over fotografie. Ze stimuleert leerlingen om gericht te kijken en buiten de box te denken. Dan gaan ze fotograferen op een erfgoedlocatie. Zo leren ze met fotografie hun persoonlijke perspectief vast te leggen en te delen.

- 6/7/8
- In overleg
- In overleg
- In overleg
- In overleg
- Vanaf € 217,00 per klas

Kijk om je heen – tentoonstelling

Combineer 'Kijk om je heen' met 'Kijk op de dijk' en ontdek dat een gebouw niet op zichzelf staat, maar onderdeel van het landschap is. Met creatieve uitingen uit deze lessen zetten we een tentoonstelling op locatie in elkaar. Als klap op de vuurpijl spelen we een educatieve game in Fort van Hoofddorp of krijg je een rondleiding op een andere erfgoedlocatie.

- 6/7/8
- Zelf kiezen
- 1x per 2 maanden
6 lessen
- 15 min
- School
- Gratis

Kijk op Haarlemmermeer

Wil je je leerlingen duidelijk maken wat er speelt in de erfgoedinstellingen van Haarlemmermeer? Kijk dan samen met de leerlingen naar het tweemaandelijks Erfgoed Journaal Haarlemmermeer. Je vindt de video's op de websites van de erfgoedinstellingen of via de playlist op het YouTube-kanaal van MeerRadio.

- 1/2/3/4/5/6/7/8
- In overleg
- In overleg
- In overleg
- Erfgoedinstelling naar keuze
- In overleg

Bezoek op maat of objecten te leen

Zoek je verdieping en wil je lessen uit de methode meer betekenis geven? In overleg bepalen we hoe we je daarbij kunnen ondersteunen. Met een rondleiding of activiteit maken we er samen een fijne belevenis van voor je leerlingen. Het Historisch Museum verzorgt bijv. een oudhollandse spelletjesmiddag en leent ook objecten uit om meer kleur te geven aan lessen in de klas. Lees verder over financiering van maatwerk op p. 18.

- Team
- In overleg
- In overleg
- In overleg
- Erfgoedinstelling naar keuze
- In overleg

Met je team erop uit

Een teamtraining, studiedag, vergadering of teambuilding op locatie zet meer zoden aan de dijk! Ga erop uit en strijk neer in een erfgoedinstelling. Met een rondleiding of activiteit maken we er samen een fijne belevenis van. En zo leer je meteen ook ons gezamenlijk erfgoed beter kennen.

- 1/2/3/4/5/6/7/8
- School, instelling, thuis
- Gratis

Erfgoedkaart

Illustrator Geert Gratama heeft alle erfgoedinstellingen van Haarlemmermeer letterlijk op de kaart gezet. Nu ze in het landschap geplaatst zijn, kun je makkelijk zien dat het erfgoed overal is. Nodig je leerlingen uit om meer te ontdekken en verder te kijken. Gebruik de kaart om op onderzoek uit te gaan. Waar staat onze school? Waar gaan we heen? Wat gaan we bekijken? Wat kom ik tegen onderweg?

- 7/8
- Zelf kiezen
- 1 les
- Zelf kiezen
- Geniedijk van Hoofddorp naar Vijfhuizen
- Gratis

Gratis zomerfietspeurtocht

Wist je dat er vanaf station Hoofddorp langs de liniedijk naar het Kunstfort een fietspad ligt? Langs dit fietspad heeft het Kunstfort een speurtocht gemaakt die heel geschikt is voor groep 7/8. Met deze speurtocht bekijk je op een ontspannen manier kunst en erfgoed langs de Stelling van Amsterdam. In kleine groepjes voeren de leerlingen opdrachten uit en leren ze hun eigen omgeving beter kennen.

KIJKKAART - WERELDERFGOED IN HAARLEMMERMEER

ERFGOED BEKIJKEN, BELEVEN EN VERBEELDEN

OP DEZE KIJKKAART:

De samenwerkende erfgoedinstellingen
Haarlemmermeer

Fort Aalsmeer,
CRASH Luchtoorlog- & Verzetsmuseum '40-'45

Kunstfort bij Vijfhuizen

Fort van Hoofddorp, openluchttheater

Stoomgemaal Halfweg

Cruquius Museum

Nederlands Transport Museum*

* Ook erfgoed is in beweging, NTM krijgt een
nieuwe locatie die bij de uitgave van deze
Kijkaart nog niet bekend is .

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

maak 't mee!

Illustratie Geert Gratama • Redactie Femme Hammer
De Kijkaart is mogelijk gemaakt door C. in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit, 2023

Historisch Museum

Wonen en werken in de polder

Het museum vertelt het verhaal van 2000 jaar Haarlemmermeer. Je ziet de pioniers die vanaf 1852 de polder ontwikkelden en de drassige grond veranderden in een rijk landbouwgebied. Ontmoet de schooljuf van vroeger, de timmerman, de eerste dokter in de polder en vele anderen. Het museum biedt meerdere educatieve programma's die elk een andere kant van de geschiedenis van Haarlemmermeer belichten.

- 1/2
- In overleg
- 2 lessen
- 60 min
- School en
- Historisch Museum
- € 8,00 per leerling

Het fotoboek van opa Frans

Hoe was het om in 1950 een kind te zijn in Haarlemmermeer? Dat kan opa Frans je zeker vertellen! We geven je alle ondersteuning voor een boeiende les. Je krijgt een leskist vol met historisch materiaal en een grote handpop van opa Frans. Tijdens de rondleiding in het museum zien de leerlingen alle spullen van opa Frans in het echt. En natuurlijk spelen ze ook wat spellen uit opa's tijd.

- 3/4
- In overleg
- 1 les
- 60 min
- Historisch Museum
- € 6,00 per leerling

Dik Trom

Tijdens het museumbezoek maken de leerlingen een speurtocht over het leven van Dik Trom. Waar ging hij naar school? Hoe deed zijn moeder de was? En welk beroep had zijn vader? De leerlingen ontdekken zo de verschillen tussen het vroegere leven van Dik Trom en hun eigen leven. Naast de speurtocht krijgen de leerlingen ook een rondleiding door het museum.

- 5/6
- In overleg
- 1 les
- 60 min
- Historisch Museum
- € 6,00 per leerling

Op visite in de polder

Tijdens een speurtocht maken de leerlingen kennis met de inwoners van Haarlemmermeer. Zo zien ze bijvoorbeeld waar de timmerman, de polderjongen, de schooljuf en de verkeersleiders van Schiphol werkten en woonden. Naast de speurtocht krijgen ze een rondleiding door het museum. Een leuke en leerzame activiteit!

- 6/7/8
- In overleg
- 1 les
- 75 min
- Historisch Museum
- € 8,00 per leerling

Onderduiken in Haarlemmermeer

Het museum leent zich goed voor toneelspel. Voor scholen hebben we een theaterles over onderduikers ontwikkeld. Met hulp van een theaterdocent spelen leerlingen scènes na uit de tijd van de Tweede Wereldoorlog. Hoe was het leven van onderduikers? Hoe was het om op kousenvoeten te lopen en tijdens kantoortijden geen toilet te gebruiken? Een indrukwekkende beleving die veel gespreksstof oplevert.

Stoomgemaal Halfweg

Wonen onder de zeespiegel en toch droge voeten houden.

Watergemaal Halfweg is het grootste nog werkende schepradstoomgemaal ter wereld. Watergemalen zijn nodig omdat Haarlemmermeer onder de zeespiegel ligt. Veilig wonen onder de zeespiegel is niet vanzelfsprekend. Daarom is het belangrijk dat kinderen zich bewust worden van het verleden en kennis opdoen van de historische uitvinding van stoom als krachtbron van het watergemaal.

- 7/8
- In overleg
- 1 les
- 90 min
- Stoomgemaal
- Halfweg
- € 6,00 per leerling

Droog met stoom

Waarom was de drooglegging van het Haarlemmermeer noodzakelijk? Dat ontdek je in deze les. De leerlingen leren wat stoom is en hoe een watergemaal op stoom werkt. Via proefjes leren ze over de werking van een stoommachine. Na een inleiding en presentatie volgt een rondleiding. Op school kan je een verwerkingsles geven en met de leerlingen nadenken over duurzame energiebronnen voor de toekomst.

Kunstfort bij Vijfhuizen

Activerende kunst en cultureel erfgoed

Kunstfort bij Vijfhuizen is een eiland waar kunst, werelderfgoed en ecologie samenkomen. De combinatie van kunst, cultuur en natuur maakt het fort een plek om nooit meer te vergeten. Verrijk de ervaring van het bezoek door gebruik te maken van de voorbereidende opdrachten in de educatiekit.

- 1/2/3
- In overleg
- 1 les
- 60 of 180 min
- Kunstfort
- € 120,00 of
€ 215,00 per klas

De kleine redders op het Kunstfort

Als vrolijke strijders komen de kinderen naar het fort, zingend en met een mooie muts op. Ze zien waar soldaten woonden en slapen. Daarna is het tijd om eten te zoeken, oefeningen te doen en te zorgen voor onze bescherming en de natuur. 'De kleine redders' is een rondleiding en speurtocht in één. Met het uitgebreide programma kun je een heel dagdeel avonturen beleven op het fort. Een écht uitje.

- 4/5/6/7/8
- In overleg
- 1 les
- 90 min
- Kunstfort
- € 135,00 per klas

Kunstworkshop Kunst die je brein kietelt

Deze workshop zet de leerling aan het denken en daagt ze uit om zelf iets te maken. Op het Kunstfort bekijken en bespreken we een passend voorbeeld van actuele kunst. Daarna is het tijd voor de leerlingen om zelf aan de slag te gaan. Zo heb je dus een workshop en rondleiding in één. Een ervaren workshopdocent begeleidt de leerlingen.

- 4/5/6/7/8
- In overleg
- 1 les
- 60 min
- Kunstfort
- € 120,00 per klas

Speurneuzen op het Kunstfort

De wind waait rond het fort, de zon schijnt en alle deuren staan open, maar er is niemand te zien. Je sluipt door het hoge gras en ziet vreemde kunstwerken staan. Wat doen die daar? Terwijl je door de gangen van het fort en over het buitenterrein loopt, ga je met andere ogen kijken naar deze plek. Deze rondleiding en workshop worden afgestemd op de leeftijd van de leerlingen.

- 4/5/6/7/8
- In overleg
- 1 les
- 60 min, leskist
1 maand te leen
- School en Kunstfort
- € 200,00 per klas

Speurneuzen - met leskist

Dompel je een maand onder in kunst en in het erfgoed van de Stelling van Amsterdam. Daarna kunnen we goed voorbereid naar het fort, waar hopelijk de zon schijnt wanneer de leerlingen gaan speurneuzen. Tijdens de tocht over het fortterrein kom je nog meer te weten over de geschiedenis van het fort en over de verdediging van Nederland. Een programma om je tanden in te zetten!

- 3/4
- In overleg
- 2 lessen
- 90 min
- School en Kunstfort
- € 235,00 per klas

Kapitein Morten en de Spinnenkoningin

Samen met Cinekid biedt het Kunstfort een programma van film, kunst en workshop. 'Kapitein Morten' is een stop-motionfilm over een jongen die krimpt tot de grootte van een insect en kapitein wordt van zijn eigen speelgoedboot. Een verhaal over dapperheid, goed en kwaad, insecten, avontuur en zelfvertrouwen. Als je leerlingen de kunst op het Kunstfort hebben bekeken, maken ze een eigen stop-motionanimatie.

- 5/6
- In overleg
- 2 lessen
- 90 min
- School en Kunstfort
- € 235,00 per klas

Calamity

Samen met Cinekid biedt het Kunstfort een programma van film, kunst en workshop. In de handgetekende animatiefilm 'Calamity' volgen we de stoere en eigenzinnige Martha 'Calamity' Jane. Dat was een bijzondere vrouw die in de tijd van het Wilde Westen gehuld in mannenkleden haar eigen plan trok. Op het Kunstfort bekijken je leerlingen kunst en werken ze aan een eigen animatie.

- 7/8
- In overleg
- 2 lessen
- 90 min
- School en Kunstfort
- € 235,00 per klas

Zooks - Op de bres voor de natuur

Samen met Cinekid biedt het Kunstfort een programma van film, kunst en workshop. 'Zooks' is een modern filmsprookje over een wereld waar de natuur verboden is. Twee jonge mensen proberen het regime te overwinnen en de natuur te herstellen. Een verhaal over moed, macht, natuur, vriendschap en een betere toekomst. Op het Kunstfort bekijken de leerlingen kunst en werken ze aan een eigen animatie.

- 7/8
- In overleg
- 1 les
- 60 min
- School en Kunstfort
- € 120,00 per klas,
inclusief 1 boek

Vlucht - Volg je schaduw op het Kunstfort

Centraal staat het boek 'Vlucht' van Mireille Geus. De leerlingen kruipen in de huid van hoofdpersoon Tijmen én zijn schaduw. Ze beleven hun eigen avontuur, want het Kunstfort vraagt erom om ontdekt te worden. De sfeer, de historie, het gebouw, alles spreekt tot de verbeelding. De leerlingen bedenken eigen verhalen en doen ontdekkingen. Ter voorbereiding leest de leerkracht het boek in de klas.

Kunstfort bij Vijfhuizen

Themaproject VREDE!, een belevenis

Dompel je als school onder in het thema vrede tijdens dit beleefproject. Alle klassen gaan op hun eigen niveau en manier nadenken en werk maken over de betekenis van vrede, nu en in de toekomst. Meedoen met één of enkele klassen kan ook.

- 1/2
- In overleg
- 2 lessen
- 90 min
- School en Kunstfort
- € 220,00 per klas

De Vredespop is zoek!

De kinderen maken fantasievolle vredesfiguren die ze in en rond het fort weer tegenkomen en waar ze hun eigen leven blijken te leiden!

- 3/4
- In overleg
- 2 lessen
- 90 min
- School en Kunstfort
- € 220,00 per klas

Speur naar je vredesheldendier

Op school maken de kinderen hun eigen vlag van een vredesheldendier. Op het mysterieuze fort begint het speuren, want de dieren willen naar hun eigen plek.

- 5/6
- In overleg
- 2 lessen
- 90 min
- School en Kunstfort
- € 220,00 per klas

Maak van het Kunstfort een vredespaleis

Binnen dit project denken we na over de betekenis van vrede. Op school creëren de kinderen vlaggen waarmee ze het fort tijdens hun bezoek omtoveren tot Vredespaleis.

- 7/8
- In overleg
- 2 lessen
- 90 min
- School en Kunstfort
- € 220,00 per klas

Vredesvlag in top

Gedicht en beeld komen bij elkaar in dit project. De Haiku, een kort Japans gedicht, biedt de vorm voor een vredestekst en versiering op de Vredesvlag.

Praktische informatie

Wie zijn wij?

Het Platform Erfgoededucatie Haarlemmermeer is een samenwerkingsverband tussen de verschillende kunst- en erfgoedinstellingen binnen Haarlemmermeer, gefaciliteerd door C.

Financiering

Het Platform wordt mede gefinancierd door het landelijke project Cultuureducatie met Kwaliteit van het Fonds voor Cultuurparticipatie en door de gemeente Haarlemmermeer. Het wordt uitgevoerd door C.

Wil je een erfgoedprogramma ontwikkelen dat aansluit bij de ambities van jouw school? En wil je erfgoededucatie een mooie plek geven in je eigen lesprogramma? Binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit zijn middelen beschikbaar om een project te ontwikkelen samen met de erfgoedinstellingen en C.

Meer weten?

Neem contact op met team C. Educatie via educatie@cpunt.nl
Contactpersoon C.: Vivian Treurniet, projectleider CMK

Bezoekadressen en contactgegevens

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

Fort bij Aalsmeer
Aalsmeerderdijk 460
1436 BM Aalsmeerderbrug
+31 (0)297 321408 / +31 (0)6 22468500
www.crash40-45.nl
contactpersoon educatie:
Hans van der Kroon
educatie@crash40-45.nl

Haarlemmermeer-museum De Cruquius

Historisch Museum
Bosweg 17
2131 LX Hoofddorp
+31 (0)23 5285704

Cruquius Museum
Cruquiusdijk 27
2142 ER Cruquius
+31 (0)23 5285704
www.haarlemmermeermuseum.nl
contactpersoon educatie:
Janneke Oldenbeuving
educatie@shmdc.nl

Kunstfort bij Vijfhuizen

Instelling voor actuele kunst
Fortwachter 1
2141 EE Vijfhuizen
+31 (0) 23 5589 013 / +31 (0)6 44238143
www.kunstfort.nl
contactpersoon educatie:
Marcel van Kerkvoorde
kunstfort@kunsteducatie.net

Fort van Hoofddorp

Hoofdweg 739
2131 BD Hoofddorp
+31 (0)6 24511211
<https://fortvanhoofddorp.nl>
contactpersoon educatie:
Femme Hammer
femme@fortvanhoofddorp.nl

Nederlands Transport Museum

Lucas Bolsstraat 7
2152 CZ Nieuw Vennep
+31 (0)252 278 378
<http://nederlandstransportmuseum.nl>
contactpersoon educatie:
Gert van Kalsbeek
gert.vkalsbeek@sntm.nl

Stoomgemaal Halfweg

Haarlemmermeerstraat 4
1165 HJ Halfweg
+31 (0)6 30410530
<http://www.stoomgemaalhalfweg.nl>
contactpersoon educatie:
Mary de Haan-Knijp
bestuur@stoomgemaalhalfweg.nl

Raadhuisplein 3-9
2132 TZ Hoofddorp
023 – 55 63 700

cpunt.nl/educatie